

שייקה דרורי - מועצת החלב
shyke@milk.org.il

ענף דינמי ותנוזתי

בענף החלב אין רגע דל - ביקושי חלב עולים ויורדים, מחסור בחלב ובעיקר בחמאה לצרכנים רעבים, מחלות רבות וקיץ חם ללא תקדים, שרפה בכרמל וסכנה לרפת גדולה, ולאחרונה גם חוק חלב שעבר בהצלחה את הכנסת. אכן, ענף דינמי מאוד עם עליות ומורדות

חוק החלב

החוק הנו אחת מאבני הדרך הגדולות בהיסטוריה של הענף. התחלנו לעבוד עליו כבר בתחילת 2006, הצעת החוק הקודמת לא כללה את מחיר המטרה ולפחות מזה 6 שנים אנחנו חושבים שזה הנושא החשוב ביותר לענף לעסוק בו. הרבה מהמורות ומכשולים, עם מתנגדים שהפכו בהמשך לתומכים, הצלחנו לשמחתנו, להגיע לישורת האחרונה ולאישור הצעת החוק בוועדת הכלכלה. **ייאמר כבר בתחילה, שהחוק ייתן ביטחון לפרנסת הרפתנים לעוד שנים רבות.** הנושאים העיקריים בחוק הם: חקיקה ראשית של מכסות החלב, מחיר המטרה והמנגנון הנוכחי ל-8 שנים נוספות.

תשלום מס מופחת של 10% לניוד מכסות, הבטחת פעילות מועצת החלב שנותנת תוקף חוקי לכלים לתכנון הענף (ויסות כמשל). וכמובן, גביית דמי שירות על כל פעילויות המועצה, על פי חוק. **מועצה כחל"צ** - הפתרון הנכון והחוקי למועצת החלב הוא מועצה סטטוטורית, אך משרד המשפטים מתנגד עקרונית למועצה כזו. לפיכך, בנינו חברה פרטית שעובדת על חוק החברות כחל"צ - **חברה לתועלת הציבור**, וגם תקבל כוח סטטוטורי. מבנה הבעלות על המועצה ומבנה ההנהלה לא משתנה והוא גם לא בחוק. חוק החברות בחל"צ מטיל תקנות נוקשות על עסקאות של בעלי עניין וניגוד עניינים של הדירקטורים וזו הרי המהות של מועצת החלב שבה יושבים כל השותפים לענף יחד ומחליטים על נושאים בעלי עניין משותף ולכן, משרד המשפטים עשה לנו צרות רבות והוא המשרד שהפריע לחוק, הכי מכולם ואף יותר מהאוצר ומהתמ"ת.

בעזרת היועצים המשפטיים של כל הגופים שלנו ובשיתוף פעולה מלא, הצלחנו למצוא פתרון מוסכם עם משרד המשפטים שגם נוכל לחיות איתו. תהליך קבלת ההחלטות במועצה יישאר זהה, אך יש להבין שכיום צריך הסכמה של הרוב ולא של 100% כמו קודם. **תקנות** - כל פעולות המועצה כגון מכסות, ויסות, מחיר מטרה, העברת חלב, מדיניות חלב עודף ועוד, יעברו חקיקת משנה בתקנות שוועדת הכלכלה תאשר אחרי שהחוק יעבור במליאה לאישור סופי. בשלב זה סיימנו את העקרונות הכלליים בחקיקה וכעת צריכים לגשת לפרטים של עבודת היומיום שהם יותר מורכבים ומפורטים וזה יעסיק

אותנו מאוד בשנתיים הקרובות.

עם קבלת החוק במליאת הכנסת, כל החוקים הקודמים - חוק תכנון משק החלב וצו החלב, יתבטלו.

ענף החלב בעולם

האתגרים של הענף דומים בכל העולם והאתגר המרכזי כיום הוא התמודדות עם התנודתיות שהענף עובר לאחרונה וכנראה ימשיך לעבור גם בשנים הקרובות.

התנודתיות קיימת בכמויות חומרי הגלם בשוק וגם ברמת המחירים, בשוק חומרי הגלם החלביים וגם במחירי התשומות לייצור חלב. מה שקורה בעולם עובר גם עלינו וזה גורלו של העולם המודרני שכולו כפר אחד גדול.

אנחנו צריכים להתאים את עצמנו למצב בתכנון הענף, שהוא כיום קשה הרבה יותר מבעבר וגם בהתארגנות ברפתות - בשתי החזיתות צריכים לבצע התאמות לתופעת התנודתיות.

מועצת החלב בנתה כלים לתכנון גמיש יותר, בעיקר ברצועת החלב העודף שהתרחבה לשיא של 8%. ברפתות יש לקחת בחשבון, שאמנם לאורך שנים, הגידול הוא כ-2% לשנה בממוצע, אבל בין השנים נדע תנודתיות גדולה יותר, למשל השנה גדלה צריכת החלב בכ-6%.

ראוי להיערך ברפת עם עתודה גדולה יותר של בעלי חיים לתקופת הגידול בייצור וגם של מלאי מזונות גדולים יותר.

כל זאת בהכרה שהפרה היא בעל חי ולא תעשייה ואי אפשר ללחוץ על כפתור ולקבל יותר חלב.

התנודתיות עד כה הייתה בסדר גודל של 6% עד 7% ונקווה שלא תהיה שלילית בהמשך.

אנחנו מעוניינים לייצר את מלוא הצריכה בשוק המקומי ולהימנע מייבוא.

יבוא בעלי חיים - אנחנו רואים את הייבוא בחיוב כחלק מהגדלת פוטנציאל הייצור. נרצה לסייע לענף בהסרת החסמים ובעיקר בהשגת אישור וטרינרי לייבוא עגלות בהיריון. בקרוב נקיים מפגשים בנושא.

מכסות חדשות

במסגרת מדיניות הממשלה מאשרים יצרנים חדשים כמעט בכל שנה.

פעולה זו משרתת את הענף בשני אופנים:

- לאורך השנים יש עודפים בחלב גולמי והמפעלים בארץ משלמים כ-20% יותר מהתמורה בייצוא לחלב עודף.
- חומרי הגלם שנמכרים למפעלים בארץ הם בכשרות רגילה ובכך מאזנים את מאזן הכשרות בתעשיית החלב שמעדיפה יותר חלב בכשרות מהודרת.

בעתיד אנו מעוניינים למכור חומרי גלם לתעשיות אלה במחיר שיגיע ל-60% ממחיר המטרה לפחות.
 זו הסיבה שמחיר החלב העודף הכללי שמוחזר ליצרנים הנו פחות ממחיר מטרה מלא והמוצע השנתי הוא 8-12 מיליון ₪ לשנה.
תמיד מחיר החלב העודף יהיה נמוך מהמחיר המלא של מחיר המטרה כי הוא סופג גם את הפרש מחיר המכירה לתעשייה שאינה בתכנון.

התארגנות לשנת 2011

אנחנו ננסים לשנה חדשה עם מלאים מאוד נמוכים ולכן ב-2011 צריך לייצר את הצריכה השנתית ולמלא בעוד 30 מיליון ליטר את המחסנים הריקים לקראת 2012.
 הצריכה של חלב גולמי ב-2010 גדלה ב-6%, בעיקר כתוצאה מהחלפת של אבקות חלב יבוא בחלב גולמי מקומי. זו אמנם תופעה מבורכת, אך היא גרמה לחוסר בחלב שהצטרף למחסור של כ-20 מיליון ליטר שנוצר בעקבות הקיץ החם בחודשי יולי-נובמבר.

יש לנו משימה לייצר את מלוא הצריכה המקומית של מוצרי החלב ב-2011. זו משימה קשה וכבדה וראוי שכל יצרני החלב יעשו מאמץ לעמוד במשימה הזו לטובת משקיהם והענף כולו. ■

לאחרונה נפגשנו עם 7 יצרנים חדשים ו-2 נוספים ממגזר המיעוטים שנבחרו בהגדרה מכל המבקשים (אחד מבקה אל גרבייה והשני מתמרה בגליל). המפגש מיועד להכיר להם את הענף ולענות על שאלותיהם הרבות. החברים החדשים נראים רציניים מפארוך בדרום ועד הצפון העליון. הם מעוניינים להיות רפתנים, חלקם בגיל 35-40, חלקם עבדו ברפתות אחרות בעבר.

הם חייבים להקים רפת במשקם בתוך 3 שנים, כאשר יש להם אבני דרך להתקדמות כולל אומנה שאותה מקבלים. רק לאחר שיש להם אישור בנייה ביד.

היצרנים הקודמים שאושרו הם 7 רפתנים בבאר מילכה בנגב שחברו להקמת רפת משותפת ויש גם יצרנים, ממפוני גוש קטיף, שמקימים רפת באבני איתן ברמת הגולן.

הקבוצים החדשים הם שותפות ניר-עוז וניר-עם שקיבלו אישור ב-2009 ועד כה לא התקדמו בבנייה בשטח ולכן השנה לא קיבלו תוספת מכסה. גם ב-2011 יחולקו מכסות ליצרנים חדשים אך החלטה סופית עדיין לא התקבלה.

חשבון חלב עודף

שיטת העבודה היא שהמחלבות משלמות מחיר מלא בעבור כל ליטר חלב שהן קולטות. בסוף השנה נערך חשבון כולל במועצה ובאם נשאר כסף הוא מוחזר ליצרנים, כפי שקרה כבר פעמים רבות.
 הענף מעוניין למכור אבקות חלב וחמאה גם לתעשייה בישראל שאינה בתכנון, וכך גם בשנים שחסר חומרי גלם. המחיר הוא מופחת כי הוא מתחרה בייבוא ישרי.

מכתבים למערכת

תכנון במצב של אי ודאות

זאביק עדיני - מנהל רפת מעל"ה (לוחמי הגטאות - מעין ברוך)
 adinifamily@walla.com

(מזג האוויר, עדר מוגדל).
 בשיטת המכסות בישראל במתכונתה הנוכחית היו עליות וירידות בנושא התכנון ולאורך השנים, יותר ויותר רפתנים איבדו את האמון במערכת שמחליטה על המדיניות בנושא מכסות החלב (ואולי לא בצדק).
 על מנת להחזיר את האמון צריכה המערכת שעוסקת בנושא, להודיע כבר היום שישולם מחיר מלא על כל החלב שהמחלבות צרכו בשנת 2010, צעד זה הכרחי לבניית האמון לגבי שנת 2011.

הצעתי לשנת 2011

על מועצת החלב להודיע שמי שיחרוג עד 10% שנתי, והמחלבות יצרכו חלב זה, יזוכה במחיר מלא על כל החלב בכל העונות וההתחשבות תוכל להיות רבעונית או שנתית. ■

- ב** ימים אלו אנו מתבשרים על הקצאה נוספת למכסות חלב ונראה לי, שיהיה קושי רב יותר לעמוד בתכנון הארצי.
 יש כמה דברים שצריך לקחת בחשבון לשנת 2011.
 שנת 2011 תהיה שונה וקשה יותר מבחינה כלכלית ומקצועית ויש לכך סיבות רבות:
 א. קיץ קשה ביותר וארוך.
 ב. יציאת הפרות מהקיץ לעונת המעבר התארכה.
 ג. מחלת שלושית הימים ברפתות רבות, ועדיין קשה לאמוד את הנזקים לטווח הארוך.
 ד. הפלות מרובות.
 ה. השארת פרות כדי לייצר את המכסה.
 ו. אי ודאות ביכולת לספק את כל הצריכה של המזונות הגסים.